

Vyučovací předmět: Prvouka

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět je určen pro 1. – 3. ročník ZŠ. Jeho časová dotace je 2 hodiny týdně. Vyučuje se převážně v kmenových třídách. Prvouka uvádí žáky do prostředí školy a rádu školního života a pomáhá jim překlenout náročné období, kterým je pro ně zahájení pravidelné školní docházky. Vytváří předpoklady pro formování základních pracovních i režimových návyků a dává podněty k rozvoji schopností účelně organizovat čas práce, zábavy a odpočinku podle vlastních potřeb i oprávněných nároků jiných. Vytváří základní představy o nejběžnějších skutečnostech a zákonitostech v přírodě i společnosti, o lidských činnostech, výtvorech a vztazích i o nejdůležitějších podmínkách života. Náměty spojuje do jednoduchého systému základních poznatků, vztahů a způsobností, otevírá prostor pro jejich praktické ověření ve škole a pro porovnání se zkušenostmi ze života v rodině, z činností mimo školu, z předškolní výchovy.

Prvouka je koncipována jako soubor vzdělávacích námětů, které jsou podle obsahové příbuznosti členěny do jednotlivých témat, ale ve své podstatě tvoří jeden celek vnitřně propojený zřejmými souvislostmi a vztahy. Výuka logicky začíná s poznatkami a činnostmi, které jsou žákům nejznámější a nejbližší. Postupně s opakováním a rozšiřováním "základních" témat se dochází k tématům obecnějším a k námětům méně známým. Učivo je rozděleno do těchto témat: *Jsem školák, Rodina, Domov, Práce a volný čas, Lidé a čas, Člověk a lidské tělo, Člověk a zdraví, Život v přírodě, Dopravní výchova*. Všechna témata jsou zcela v souladu s rámcově vzdělávacím programem pro základní školy. V tematickém okruhu Práce a volný čas se žáci mimo jiné seznamují i se světem financí.

Osvojování učiva prvouky je založeno především na různých činnostech a hrách podporujících tvořivé poznávání, osvojování potřebných dovedností a utváření vztahu k okolnímu světu. Základem je pozorování, pojmenovávání a porovnávání skutečnosti, její zachycení a hodnocení ve vlastních výtvorech a názorech, sledování životních situací, jejich "napodobování" a rozvíjení v modelových hrách (scénkách), výměna zkušeností a zážitků žáků, besedy, exkurse apod. Je zde možnost využití didaktické techniky. Je zde návaznost na ostatní předměty (mezipředmětové vztahy).

Na předmět Prvouka souvisle navazuje ve 4. a 5. ročníku přírodověda a vlastivěda.

Vyučovací proces prostřednictvím prvouky směřuje k tomu, aby žáci:

- získávali schopnost vnímavě sledovat život kolem sebe, orientovali se v něm, chápali ho jako určité uspořádání skutečností, které na sebe navazují nebo se ovlivňují a které pro ně mohou být příznivé a rozvíjející, ale i omezující
- byli schopni vyjadřovat vlastní názory v přiměřené mezilidské komunikaci a respektovat názory druhých
- měli osvojené potřebné základní vědomosti o sobě, jiných lidech, živočiších a rostlinách, o škole, rodině a životě v nejbližším okolí, o činnostech a výtvorech lidí, o vztazích mezi lidmi, vztazích člověka k přírodě a ke zdraví, orientovali se v potřebných souvislostech a samostatně nebo za pomoci dospělých je využívali v každodenním životě
- osvojili základní dovednosti a návyky potřebné pro plnění vzdělávacích i jiných povinností a úkolů, pro snadnou a bezkonfliktní komunikaci s okolím, pro ochranu svého zdraví a bezpečnosti i pro příjemný odpočinek a naplnění volného času, pro bezpečnou komunikaci prostřednictvím elektronických médií
- chápali význam spolupráce, pomoci i odpovědnosti a dávali přednost činnostem postavených na těchto vztazích
- nalézali radost a uspokojení z hledání nového ve všech činnostech spojených s poznáváním i ověřováním
- poznávali a orientovali se v problematice peněz a cen a odpovědně zpracovávali osobní rozpočet
- poznávali podstatu zdraví z příčiny jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení

- poznávali a upevňovali preventivní chování, účelně se rozhodovali a jednali v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví druhých lidí, včetně chování při mimořádných situacích

Charakteristika vyučovacího předmětu prvouka

Kompetence k učení

- učí se poznávat nejbližší okolí, vztahy a život ve společnosti
- vytváří si svůj nejvhodnější způsob práce a odpočinku; dodržovat základní režimové návyky
- uplatňuje vhodné chování ve škole a při činnostech mimo budovu školy jako výraz "reprezentace" rodiny
- seznamuje se s základními poznatky o přírodě, člověku a technice

Kompetence k řešení problémů

- učí se správně rozhodovat (modelové situace)
- nalézá správná řešení problému a uplatňuje ho v běžném životě
- učí se hodnotit výsledky svých rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky výstižně
- naslouchá názorům jiných a učí se je respektovat
- učí se vést dialog

Kompetence sociální a personální

- získává zdravou sebedůvěru, je sebekritický
- pracuje ve skupině, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- chová se a jedná v souladu s pravidly slušného chování

Kompetence občanské

- respektuje názory druhých, naslouchá jim, přemýšlí o nich a diskutuje je
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy

Kompetence pracovní

- bezpečně pracuje s pomůckami
- k práci přistupuje z hlediska kvality, funkčnosti, efektivity a ochrany svého zdraví a zdraví druhých, ochrany životního prostředí, kulturních a společenských hodnot
- získané kompetence aplikuje i do jiných oblastí vlastní činnosti

Ročník: 1.

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.
Seznamuje se se školním režimem, vytváří si nové vztahy, orientuje se v prostorách školy a stručně je popisuje. Seznamuje se se zásadami bezpečnosti při cestě do školy, vyhýbá se rizikovým místům a situacím. Zná zaměstnance školy. Je schopen určit základní příbuzenské vztahy a vyjadřuje je slovem a kresbou. Vnímá významné události v rodině, vyjadřuje své zážitky. Ví, jak se chovat ke starším členům své rodiny. Popisuje svůj dům nebo byt, okolí svého bydliště. Zná svoji adresu a blízké okolí svého bydliště. Zamýšlí se nad zlepšením svého okolí (úklid, ochrana zeleně, odpady....) Seznamuje se s různými povoláními lidí, zná povolání svých rodičů. Vyjadřuje názory a představy o povolání slovem i kresbou. Rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času. Používá peníze v běžných situacích, správně nakládá s kapesným a uvědomuje si nutnost správného využití kapesného. Ví, co v jednotlivých obchodech může zakoupit. Uplatňuje bezpečné způsoby pohybu a chování v silničním provozu při cestě do školy a ze školy, charakterizuje nebezpečná místa.	<u>Jsem školák</u> Školní režim Prostory školy Zaměstnanci školy Cesta do školy Riziková místa a situace <u>Rodina</u> Příbuzní Oslava Chování v rodině <i>Meziliidské vztahy</i> <u>Domov</u> Náš dům Adresa Životní prostředí v okolí domu <u>Práce a volný čas</u> Povolání lidí Volný čas Režim dne Hospodařím s penězi <u>Dopravní výchova</u>	Prolínání všemi předměty (Čj, M, VV, PČ, TV) Tělesná výchova	Didaktické hry, prohlídky školy PT Vycházky SFG DV

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
Pěstuje si úctu k práci. Hledá rozdíly mezi vhodně a nevhodně stráveným časem. Za pomoci rodičů a učitele sestavuje vlastní režim dne, vyjadřuje se slovem i kresbou. Vyjmenovává části dne, orientuje se v čase: teď, před chvílí, později.... Seznamuje se s ručič. hodinami a učí se určovat celé hodiny. Snaží se vyjmenovat měsíce v roce, umí dny v týdnu. Vnímá lidové svátky. Popisuje rozdíly mezi lidmi. Popisuje a zná základní části těla (hlava, trup, ruka, noha). Umí pojmenovat prsty na ruce a části hlavy (oči, uši,) Zná běžné nemoci (rýma, kašel, angína..) a jejich běžné příznaky. Vypravuje podle obrázků, jak se chová nemocný u lékaře, doma, v nemocnici. Dodržuje základní hygienické návyky. Seznamuje se s první pomocí při drobných poraněních. Řeší prakticky modelové situace. Dělí potraviny na zdraví prospěšné a neprospěšné. Sestavuje jednoduchý jídelníček za pomoci učitele. Umí základy slušného stolování. Vyjmenovává roční období. Seznamuje se s živočichy a rostlinami žijících ve volné přírodě. Pozoruje životní projevy živočichů v různých ročních obdobích. Popisuje některé rostliny, pracuje s obrázky, zná základní části rostliny. Zná domácí zvířata a učí se jejich užitek pro člověka. Seznamuje se s přírodními jevy, vnímá význam lesa a nutnost ochrany životního prostředí.	<u>Lidé a čas</u> Části dne Měsíc, týden Vánoce Velikonoce Hodiny <u>Člověk a lidské tělo</u> Základní části těla Vzhled člověka <u>Člověk a zdraví</u> Nemoc Úraz První pomoc Stolování Jídelníček Zdravá výživa <u>Život v přírodě</u> Roční období Živočichové a rostliny Domácí zvířata Bouřka, déšť	M Tv	Vycházky	

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
Seznamuje se s jednoduchými nástroji a poznává je podle obrázků. Popisuje práci lidí s nástroji slovně a kresbou. Učí se orientovat v síti obchodů a určovat zboží. Zná obchody v obci. Upevňuje získané vědomosti a rozšiřuje si svůj pohled na svět kolem sebe. Rozvíjí své schopnosti formou hry.	<u>Lidé a technika</u> Na stavbě V obchodě <u>Opakování</u> <i>Rozvoj schopností poznávání- hry pro rozvoj smyslového vnímání a pozornosti</i>		PT	

Ročník: 2.

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
Je schopen zapsat si rozvrh hodin. Vnímá učení jako základní činnost ve škole. Nadále upevňuje zdravé pracovní návyky. Ví, jak se chovat ke spolužákům a zaměstnancům školy. Umí vhodně pozdravit a omluvit se. Zná prostory školy. Upevňuje si základní pravidla silničního provozu – žák chodec. Umí popsat cestu do školy. Začíná se orientovat v širších příbuzenských vztazích. Zná členy své rodiny jménem. Popisuje život rodiny. Vnímá problémy v rodině- rozchod rodičů, úmrtí.... Umí popřát k narozeninám, ví kdo je v rodině nejstarší a naopak. Uvědomuje si povinnosti členů rodiny a jejich rozdělení. Vypravuje o svých povinnostech. Zná některé vánoční zvyky a vypravuje o trávení vánočních svátků v jeho rodině.	<u>Jsem školák</u> Rozvrh hodin Spolužáci Pozdrav Správné chování ve škole <u>Dopravní výchova</u> Jsem chodec Cesta do školy <u>Rodina</u> Příbuzní Problémy v rodině Oslava Povinnosti rodiny Vánoce	Prolínání všemi předměty (Čj, M, VV, PČ, TV)	DV	

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
Projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům. Zná název své obce, jméno starosty. Je schopen vyjmenovat okolní obce a města. Snaží se obec popsat slovem i kresbou. Ví, kde se v obci nachází obecní úřad, pošta, nádraží, zdravotní středisko. Popisuje a pozoruje krajinu v okolí domova. Seznamuje se s pojmem chráněná krajinná oblast. Zamýšlí se nad nutností ochrany přírody a vyjadřuje své názory. Učí se třídit odpad, vhodně se chovat v přírodě. Ví, kde je v obci možné vyhodit odpad. Vnímá práci dospělých. Vypravuje o práci svých rodičů, o trávení volného času své rodiny. Vyjadřuje své názory slovem i kresbou. Dokáže mluvit o svých zájmech, seznamuje se s pojmem zájmový kroužek. Nadále si pěstuje úctu k práci. Vnímá nutnost aktivního a pasivního odpočinku. Nadále upevňuje základní hygienické návyky. Vnímá a respektuje nutnost čistoty prostředí. Seznamuje se s některými čistícími prostředky a jejich použitím. Seznamuje se s prevencí nemocí a se základními pravidly při užívání léků. Zná nejbližší zdravotní zařízení. Zná a ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek. Učí se první pomoc při drobných poraněních, obvázat řeznou ránu. Poznává dětský chrup a chrup dospělého člověka. Zná péči o chrup.	<u>Mezilidské vztahy</u> <u>Domov</u> Naše obec Krajina kolem nás Chráněná krajinná oblast Životní prostředí <u>Práce a volný čas</u> Práce a povolání Volný čas Zájmy <u>Člověk a zdraví</u> Čistota prostředí a práce Jídelníček Zdravá výživa Nemoc a první pomoc Chrup	Tělesná výchova	PT- Řízené rozhovory Beseda s kronikářem obce	

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
Určuje začátek kalendářního a školního roku. Vyjmenovává měsíce v roce a rozdělit je do ročních období. Vnímá pojem týden a umí vyjmenovat dny v týdnu. Orientuje se v čase: dnes, zítra, pozítří, včera... Umí celé hodiny a učí se určovat „čtvrt“, „půl“, „tři čtvrtě“. Seznamuje se s digitálními hodinami a jednotkami času – hodina, minuta, sekunda.	<u>Lidé a čas</u> Rok Měsíce Týden Hodiny	Matematika		
Rozlišuje roční období a popsat přírodu v daném období. Pozoruje květy stromů a rozdíl mezi nimi. Poznává zástupce ovocných stromů a jejich plodů. učí se dělit zeleninu podle druhu. Poznává zástupce listnatých a jehličnatých stromů. Opakuje a upevňuje již získané poznatky z 1. třídy. Seznamuje se s zástupci rostlin a poznává je podle obrázků. Umí vyjmenovat běžné obiloviny.	<u>Život v přírodě</u> Roční období Ovocné stromy Zelenina Listnaté a jehličnaté stromy Byliny Obiloviny Les Houby Živočichové Tělo živočichů Pokoje rostliny <i>Ekosystémy</i>	Tělesná výchova	Vycházky	
Popisuje části těla keře, stromu i byliny. Vnímá význam lesa, poznává lesní patra, živočichy. Vnímá význam hospodářských plodin. Seznamuje se s běžnými druhy hub. Pozoruje životní projevy živočichů v jednotlivých ročních obdobích. Poznává zástupce ptáků. Popisuje zvířata podle typických znaků. Učí se základní stavbu těla zvířat. Zná alespoň 2 pokojové rostliny a péči o ně.				
Upevňuje poznatky a dokáže je využít v běžném životě. Rozšiřuje svůj pohled na svět.	<u>Opakování</u>			
			PT- Videouk., Encyklopedie, internet	

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
Rozvíjí své schopnosti formou hry.	<i>Rozvoj schopností poznávání- hry pro rozvoj smyslového vnímání a pozornosti</i>		PT	
Seznamuje se s životem dětí v jiných zemích, s jejich zvyky a tradicemi.	<i>Evropa a svět nás zajímá</i>		PT- internet, videotéka, TV	

Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
Využívá již získané poznatky. Pozoruje a porovnává vlastnosti vody, vzduchu a půdy, přírodnin. Učí se poznávat některé horniny a nerosty, Zná jejich využití. Seznamuje se se základními vlastnostmi předmětů prakticky. Sleduje život rostlin a jejich reakce na teplo, světlo, vodu a půdu, hledá význam rostlin pro člověka. Popisuje rostliny a poznává je podle obrázků i v přírodě. Pozoruje a porovnává životní projevy živočichů v různých ročních obdobích. Umí základní stavbu těla živočichů a zná funkce jednotlivých částí těla. Rozšiřuje učivo o lese, dělí houby na jedlé, nejedlé a jedovaté. Zná zástupce hub. Učí se poznávat a určovat vybrané léčivé byliny, okopaniny, ovoce, plevele. Opakuje a rozšiřuje učivo o domácích zvířatech. Vnímá význam vodních ploch. Vyjadřuje své názory na zlepšení životního prostředí. Bez problémů třídí odpad. Řeší problematiku životního prostředí v model. situacích.	<u>Život v přírodě</u> Opakování Voda Vzduch Půda Horniny a nerosty Rostliny a živočichové Stavba těla živočichů Houby Byliny Okopaniny Obiloviny Plevele Rybníky Životní prostředí Ekosystémy	Prolínání všemi předměty (Čj, M, VV, PČ, TV)	Prvouka (SPN) PT- Vycházky Encyklopedie, PC programy, jednoduch. pokusy, video- ukázky, internet	

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.
Využívá již získaných poznatků o lidském těle. Umí popsat rozdíly mezi lidmi. Učí se stavbu těla a jeho části, pracuje s obrázky. Seznamuje se s vnějším a vnitřním ústrojím a s orgány lidského těla. Umí vyjmenovat lidské smysly, provádí činnosti přibližující význam smyslů formou poznávání a hrou. Uvědomuje si nutnost pomoci postiženým lidem. Zná etapy lidského života. Sleduje vlastní projevy, dovednosti a vlastnosti, umí o nich mluvit. Uvědomuje si životní potřeby a projevy lidí.	<u>Člověk a lidské tělo</u> Lidské rasy Stavba trupu, horních a dolních končetin Ústrojí a orgány lid. těla Lidské smysly Postižení lidé <i>Mezilidské vztahy</i> <i>Etnický původ</i>	Český jazyk- popis	PC programy, encyklopedie PT- Řízené rozhovory scénky
Pozoruje a popisuje místní krajinu, vyhledává orientační body v krajině, zhotovuje jednoduché náčrtky trasy. Umí vyjmenovat a určit světové strany podle kompasu a přírodních úkazů. Pracuje s plánem a mapou, snaží se vyhledávat výchozí orientační body. Poznává turistické značky. Umí vysvětlit rozdíl mezi vesnicí a městem. Pozoruje živočichy a rostliny v okolní krajině, zná názvy chráněných rostlin v našem okolí (hvozdík pyšný). Ví, co je chráněná krajinná oblast a vnímá její význam. Ví, že naše obec patří svou jižní částí do CHKO Žďárské vrchy. Orientuje se po místních komunikacích.	<u>Krajina kolem nás</u> Místní krajina Orientační body Světové strany Orientace v přírodě Město a vesnice Chráněná krajinná oblast	Český jazyk	Vycházky praktická cvičení, mapy, kompas
Správně se chová jako chodec, zná základní dělení dopravních značek, vybrané značky umí pojmenovat. Učí se pravidla chování cyklisty v silničním provozu. Snaží se pojmenovat základní vybavení kola a cyklisty. Vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista.	<u>Dopravní výchova</u> Dopravní prostředky Dopravní značky Chodec a cyklista Chování v silničním provozu	Pracovní činnosti Výtvarná výchova	Soutěže

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
Poznatky procvičuje a upevňuje v modelových situacích. Ví, jak se chovat k ostatním účastníkům silničního provozu. Měří hmotnost a objem. Seznamuje se s jednotkami g, kg, l. Upevňuje a opakuje získané poznatky, snaží se je využít v běžném životě. .Rozšiřuje svůj pohled na svět. Své schopnosti rozvíjí formou hry. Seznamuje se s životem dětí v jiných zemích, s jejich zvyky a tradicemi.	<u>Hmotnost a objem</u> <u>Opakování</u> <i>Rozvoj schopností poznávání- hry pro rozvoj smyslového vnímání a pozornosti</i> <i>Evropa a svět nás zajímá</i>	Matematika	Váhy, odměrné válce 2x - 3x ročně PT PT	

Vyučovací předmět: Přírodověda

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět je vyučován ve 4. a 5. ročníku ZŠ. Jeho časová dotace je 2 hodiny týdně a vyučuje se v kmen. třídách. Přírodověda navazuje organicky svým obsahem na učivo prvouky v 1. až 3. roč. Přírodověda jako syntetický předmět opírající se o vybrané poznatky z různých přírodovědných oborů je svým pojetím zaměřena na to, aby v procesu výuky žáci získávali takové vědomosti a dovednosti a rozvíjeli se ty jejich schopnosti, které jim umožní aktivně poznávat přírodu, člověka a jím vytvořený svět i prostředí, ve kterém člověk pracuje a žije.

Žáci pracují v předmětu Přírodověda s těmito tématy: *Rozmanitost přírody, Rozmanitost podmínek života na Zemi, Rostliny a jejich orgány, Živočichové a stavba jejich těla, Člověk a jeho životní prostředí, Lidé a technika a Země ve vesmíru.*

Spojování vlastních zkušeností žáků s osvojovanými poznatky a dovednostmi umožňuje vytvářet ve vyučování dostatek příležitostí k tomu, aby žáci:

- získávali základní vědomosti o Zemi, člověku a technice
- poznávali základní jevy a vztahy v přírodě
- poznávali souvislosti mezi organismy navzájem, mezi organismy a prostředím i mezi člověkem a ostatní biosférou
- rozvíjely se jejich schopnosti s pomocí učitele i samostatně poznávat, pozorovat a zkoumat přírodu a řešit přiměřeně náročné úkoly a problémy
- utvářeli si kladný vztah k přírodě, ke svému zdraví a zdravému způsobu života i k ochraně životního prostředí jako celku

Osvojování učiva je založeno převážně na pozorování, srovnávání a dalších aktivních činnostech. Uplatňují se též ekologické hry, modelové situace (scénky) i vlastní zkušenosti žáků. Využívá se i regionálního principu, což umožňuje i co nejvíce činností s přírodninami i práci přímo v terénu (areál školy, blízké okolí školy). Při výuce je též možnost využití didaktické techniky (počítačové programy, video, interaktivní tabule apod.).

Předmět Přírodověda připravuje základy pro výuku v dalších vzdělávacích oblastech Člověk a společnost, Člověk a příroda a Výchova ke zdraví.

Výchovně vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- seznamuje se s poznatky o přírodě, člověku a technice
- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a snaží se řídit vlastní učení
- vyhledává a třídí informace a snaží se je využívat v praktickém životě
- experimentuje a pozoruje, vyvozuje závěry
- používá termíny a propojuje své poznatky s dalšími obory

Kompetence k řešení problémů

- učí se správně rozhodovat (modelové situace)
- nalézá správná řešení problému a uplatňuje ho v běžném životě
- učí se hodnotit výsledky svých rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky výstižně
- naslouchá názorům jiných a učí se je respektovat
- využívá komunikační prostředky a technologie pro kvalitní komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

- získává zdravou sebedůvěru, je sebekritický
- pracuje ve skupině, podílí se na vytváření pravidel práce v týmu
- chápe potřebu spolupráce s druhými při řešení úkolu

Kompetence občanské

- respektuje názory druhých, naslouchá jim, přemýšlí o nich a diskutuje je
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy

Kompetence pracovní

- k práci přistupuje z hlediska kvality, funkčnosti, efektivity a ochrany svého zdraví a zdraví druhých, ochrany životního prostředí, kulturních a společenských hodnot
- získané kompetence aplikuje i do jiných oblastí vlastní činnosti
- dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky
- adaptuje se na změněné pracovní podmínky

Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
Opakuje a rozšiřuje poznatky ze 3. ročníku. Umí popsat některé změny v přírodě, k nimž dochází v průběhu dne i roku. Zná základní podmínky pro život. Ví, co je Slunce a jeho význam pro život.	<u>Podmínky života na zemi a jejich rozmanitost</u> Vzduch, voda, půda, Slunce Životní podmínky rostlin a živočichů	Vlastivěda		
Umí vyjmenovat a přiřadit jednotlivé orgány rostlin. Dokáže popsat, jak rostlina přijímá živiny.	<u>Rostliny a jejich orgány</u> Kořen Stonek List Květ Výživa rostlin		PC programy, encyklopedie, videoukázky, internet	

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
Získává základní informace o stromech, bylinách a keřích, které rostou v lese. Využívá již získaných poznatků z 1. – 3. ročníku. Poznává zástupce jehličnatých i listnatých stromů, keřů, bylin a hub. Učí se poznávat zástupce jedovatých bylin, stavbu hub a umí rozlišit vybrané jedovaté a jedlé houby. Umí uvést rozdíly mezi výživou zelených rostlin a hub. Zamýšlí se nad nutností ochrany lesa i celé přírody. Vyjadřuje své názory. Rozšiřuje své již získané poznatky o stavbě těla živočichů. Umí popsat způsob života vybraných živočichů (domáci i volně žijící). Vnímá význam živočichů v přírodě i pro člověka. Pozoruje život domácích zvířat a vyvozuje z pozorování závěry. Pozoruje stopy zvířat v přírodě. Seznamuje se se zástupci bylin. Dělí je na jedovaté, léčivé, plevely, užitečné, vytrvalé, jednoleté. Přiřazuje názvy rostlin k obrázkům. Vnímá vzájemnou závislost organismů a neživé přírody a vliv člověka na přírodní společenstva. Pozoruje a vyhledává některé rostliny v přírodě při vycházkách a hledá rozdíly mezi nimi. Zná stavbu jejich těla. Vypravuje o přizpůsobení rostlin změnám prostředí během roku. Poznává běžné ovocné stromy a jejich plody. Pracuje se zeměpisnými a přírodovědnými atlasy, pracuje s výukovými programy.	<u>Les a význam lesa</u> Jehličnaté a listnaté stromy Lesní podrost Houby Význam lesa <i>Ekosystémy</i> <u>Živočichové a jejich stavba těla</u> Např. kočka domácí, srnec obecný, pes, kachna ... <u>Rostliny</u> Byliny Ovocné stromy Plevely <i>Rozvoj schopností poznání</i>	Výtvarná výchova Pracovní činnosti	PT Encyklopedie, videokázky, internet PT	

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
Dělí živočichy na obratlovce a bezobratlé. Seznamuje se se zástupci živočichů přírodních společenstev. Přiřazuje názvy zvířat k obrázkům. Učí se základní poznatky o nich. Pozoruje jejich život. Vnímá vzájemnou závislost organismů neživé přírody a vliv člověka na přírodní společenstva. Pozoruje srst zvířat v jednotlivých ročních obdobích a vyvozuje výsledky pozorování. Umí vyjmenovat a přiřadit základní části těla zvířat. Vypravuje o přizpůsobení živočichů změnám prostředí během roku.	<u>Živočichové</u> Zástupci přírodních společenstev (savci, ryby, ptáci, plazi, hmyz, brouci)			
Zamýšlí se nad otázkou ochrany životního prostředí. Snaží se najít vlastní řešení na zlepšení životního prostředí. Umí třídit odpad a ví, kam ho uložit. Chová se k přírodě ohleduplně.	<u>Životní prostředí</u>	Vlastivěda		
Respektuje etnické skupiny a kultury, získává základní informace o nich.	<i>Etnický původ</i>		PT Řízené rozhovory, scénky	
Poznává lidské tělo, psychiku	<i>Sebepoznání a sebepojetí</i>		PT Týmová práce	

Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
Rozlišuje organismy podle diakritických znaků. Třídí živočichy na obratlovce a bezobratlé. Třídí rostliny na výtrusné a semenné. Učí se poznávat další živočichy a rostliny a jejich stavbu těla a rozmnožování. Umí určit zástupce obratlovců, bezobratlých a rostlin podle místa výskytu.	<u>Třídění organismů</u> Třídění rostlin a živočichů <i>Ekosystémy</i>	Vlastivěda Pracovní činnosti	PT - Encyklopedie, internet, videoukázky	

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
Získává informace o vesmíru jako celku. Vnímá Slunce jako zdroj světla a tepla. Snaží se popsat postavení Země ve vesmíru. Umí vyjmenovat planety sluneční soustavy. Umí uvést důsledky pohybů Země na život a jeho rytmus. Ukazuje pohyb Země na globusu. Seznamuje se s vesmírnými tělesy. Pozoruje hvězdy a Měsíc na obloze. Seznamuje se s fázemi Měsíce. Vnímá střídání dne a noci a ročních období. Zamýšlí se nad otázkou života mimo Zemi. Seznamuje se s principy gravitační a magnetické síly Země pokusy. Zamýšlí se nad významem cest lidí do vesmíru.	<u>Země ve vesmíru</u> Planety sluneční soustavy Mléčná dráha Měsíc, Slunce Gravitační síla Magnetická síla Tělesa sluneční soustavy	Výtvarná výchova Praktické činnosti Matem.		
Pozoruje změny počasí a svá pozorování vyhodnocuje. Seznamuje se s podnebními pásy. Poznává základní oblasti Země a rozdíly v životě těchto oblastí. Umí uvést příklady organismů žijících v různých oblastech Evropy a světa. Vyhledává nové poznatky. Zamýšlí se nad významem botanických a zoologických zahrad. Vyjadřuje své názory na nutnost ochrany ŽP a hledá nová řešení pro obnovu ohrožených míst. Ví, jak se chovat v přírodě. Stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí. V modelových situacích prokáže schopnost se účinně bránit.	<u>Rozmanitost podmínek života na Zemi</u> Pocasí a podnebí Základní oblasti Země Rozmanitost přírody v Evropě a ve světě Příroda a jeho ochrana Botanické a zoologické zahrady	Vlastivěda		
Charakterizuje typické znaky člověka, využívá již získané vědomosti. Seznamuje se s lidským organismem a jeho vztahy k prostředí. Vnímá význam zdravé výživy a hygieny prostředí. Snaží se stručně popsat jednotlivé soustavy lidského těla. Poznává život ohrožující zranění.	<u>Člověk a jeho životní prostředí</u> Odlišnost člověka od ostatních živočichů Soustava opěrná a pohybová, dýchací, cévní, trávicí, vylučovací, řídicí. Životospráva a životní prostředí, první pomoc <i>Etnický původ</i>	Výtvarná výchova	PTŘízené rozhovory, scénky	

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
Pracuje se siloměrem, vysvětlit, co je síla. Popisuje použití jednoduchých strojů. Ví, jak bezpečně zacházet s běžnými elektrospotřebiči. Zná zásady bezpečné práce. Hledá význam energie pro život a nutnost šetření energií. Zkouší zapojení jednoduchých elektrických obvodů. Získává další informace (internet, literatura) Upevňuje již získané vědomosti a rozšiřuje si svůj pohled na svět. Pracuje se zeměpisnými a přírodovědnými atlasy, pracuje s výukovými programy.	<u>Člověk a technika</u> Kladka Páka Nakloněná rovina Elektřina <u>Opakování</u> <i>Rozvoj schopností poznání</i>	Vlastivěda	Siloměry, stavebnice	
			PT	

Vyučovací předmět: Vlastivěda

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět se vyučuje v časové dotaci 2 hodiny týdně ve 4. a 5. ročníku a je koncipován jako upevnění a rozšíření elementárních vědomostí a dovedností ze společenskovední oblasti, které žáci získali v prvouce a nabyli osobní zkušeností.

Vlastivěda přináší žákům základní poznatky o významných přírodních, hospodářských, společenských, kulturních a historických okolnostech života lidí a o výsledcích jejich činnosti. Seznamuje je důležitými událostmi a významnými osobnostmi regionálních a národních dějin.

Formuje u žáků vědomí příslušnosti k vlastnímu národu, pěstuje žádoucí hodnotové orientace, rozvíjí zájem žáků o poznávání života, tradic, zvyklostí a zvláštností společenství v různých historických obdobích a v různých kulturních oblastech světa.

Učivo je rozděleno do témat: *Země a lidé, Česká republika, Z českých dějin, Evropa a svět.*

Všechna témata se probírají v obou ročnících, pouze Evropa a svět je téma výhradně pro 5. ročník.

Vyučování směřuje zejména k tomu, aby:

- žáci poznali různé druhy lidské práce a učili se chápat jejich souvislost s přírodními podmínkami, rozpoznávat, jak se činnosti lidí odrážejí v tvářnosti krajiny, v charakteru staveb a v rozmanitých památkách
- žáci podrobněji poznávali místní krajinu a místní oblast a vytvářeli si tak počáteční ucelenou představu o České republice i o jejích jednotlivých oblastech
- si žáci vytvořili počáteční ucelenou představu o přírodě, kultuře, historii a o životě lidí i o výsledcích jejich činnosti na různě velkých územích naší vlasti
- si žáci vytvořili základní představu o způsobu života svých předků v různých historických obdobích i o způsobu života lidí v jiných zemích
- se žáci naučili orientovat v terénu, pracovat s rozmanitými druhy map, používat získané vědomosti v praktických situacích
- se u žáků rozvíjela schopnost pozorovat, analyzovat, srovnávat, výstižně pojmenovávat věci, jevy a děje, souvisle o nich vyprávět

- žáci získali odpovědný vztah ke kulturnímu bohatství vlasti, k jejímu přírodnímu prostředí, kulturnímu dědictví a historickým památkám

Předmět připravuje základy pro výuku v dalších vzdělávacích oblastech Člověk a společnost, Člověk a příroda a Výchova ke zdraví. K tomu je využívána didaktická technika (zejména ICT), názorný materiál, vhodně vybrané úryvky z literatury, mapy a plánky.

Výchovně vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- rozlišuje mýty a skutečnost, hodnotí fakta
- rozvíjí zájem o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství
- vyhledává a třídí informace a snaží se je využívat v praktickém životě
- získává poznatky o ČR a o státech Evropy

Kompetence k řešení problémů

- seznamuje se s životem národů a porovnává ho z hlediska společenského i kulturního
- nalézá informace a dokáže je využít v běžném životě
- učí se hodnotit výsledky svých rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky výstižně
- naslouchá názorům jiných a učí se je respektovat
- využívá komunikační prostředky k vyjádření vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů

Kompetence sociální a personální

- utváří si vědomí vlastní identity a identity druhých lidí
- pracuje ve skupině, podílí se na vytváření pravidel práce v týmu
- chápe potřebu spolupráce s druhými při řešení úkolu

Kompetence občanské

- respektuje názory druhých, naslouchá jim, přemýšlí o nich a diskutuje je
- má úctu k vlastnímu národu i jiným národům a etnikům
- rozpoznává názory a postoje ohrožující lidskou důstojnost

Kompetence pracovní

- k práci přistupuje z hlediska kvality, funkčnosti, efektivity a ochrany svého zdraví a kulturních a společenských hodnot
- získané kompetence aplikuje i do jiných oblastí vlastní činnosti
- dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky
- adaptuje se na změněné pracovní podmínky

Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
Opakuje si již získané poznatky o naší vlasti. Zná obce a města místní krajiny, kulturní památky, významné události a lidové tradice v místní krajině. Učí se tvary zemského povrchu a hledá rozdíly mezi nimi. Opakuje poznatky o ovzduší, seznamuje se s pojmem atmosféra. Pozoruje vodní srážky, ví, jak vzniká vítr. Upevňuje učivo o podnebí, umí popsat podnebí v ČR. Uvádí a popisuje hlavní přírodní atraktivitu v oblastech ČR.	<u>Země a lidé</u> Naše vlast, domov Zemský povrch a jeho tvary Ovzduší Počasí, podnebí Vliv krajiny na život lidí Životní prostředí Působení lidí na životní prostředí Ochrana přírody a životního prostředí	Přírodověda	Mapy, PC	

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.
Umí popsat současný stav a aktuální problémy životního prostředí v ČR. Umí pracovat s mapou místní krajiny. Snaží se porozumět její barevné grafice a smluvním značkám a vysvětlivkám. Umí určit světové strany na mapě. S porozuměním rozlišuje pojmy vlast, cizina, národ, národnost. Umí na mapě Evropy najít ČR a vyjmenovat sousední státy. Je schopen orientovat se na mapě ČR. Umí s porozuměním používat státoprávní pojmy: stát, prezident, parlament, demokracie, zná základní lidská práva, zná význam pojmu reklamace, nárok na vrácení peněz. Zná jméno prezidenta a premiéra ČR. Vyjmenovává a popisuje státní symboly ČR. Seznamuje se s památnými místy ČR, získává o nich poznatky, vyhledává je na mapě. Zná význam státních svátků. Seznamuje se s nejstarším osídlením naší vlasti a se způsobem života Slovanů. Zná alespoň jednu pověst českých dějin a umí vyjádřit rozdíl mezi pověstí a hist. skutečností. Jmenuje první státní útvary na našem území a některé panovníky. Popisuje hosp. a kul. rozvoj za vlády Karla IV. Popisuje obd. husit. válek a jmenuje význ. osobnosti doby (Hus, Žižka). Popisuje způsob života lidí, události a významné osobnosti habsburské monarchie (Rudolf II., Komenský). Charakterizuje bezpečné a ohleduplné jednání v prostředcích hromadné přepravy a při akcích školy je uplatňuje.	<i>Ekosystémy</i> <i>Meziliidské vztahy</i> <u>Mapy</u> Podstata a účel map Světové strany na mapě Barvy na mapě Vysvětlivky <u>Česká republika</u> Nad mapou ČR Demokracie Státní zřízení, armáda ČR Prezident, vláda, parlament Zákony, státní symboly Státní svátky Památná místa ČR Právo a spravedlnost, reklamace <i>Občan, společnost a stát</i> <i>Hodnoty, postoje, praktická etika</i> <u>Z českých dějin</u> Naši předkové Nejstarší osídlení naší vlasti Staré pověsti české Velká Morava Cyril a Metoděj Počátky přemyslovského státu Lucemburkové Karel IV. Husitství, Jiří z Poděbrad Jagellovci a Habsburkové Třicetiletá válka <u>Dopravní výchova</u> <i>Rozvoj schopností poznání</i>	Přírodověda Výtvarná výchova Tělesná výchova Český jazyk Matematika Přírodověda	PT Encyklopedie, internet, videoukázky PT Řízené rozhovory Návštěva OÚ SFG PT PT Exkurze, naučné filmy DV PT

Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.
Vyjmenovává a vyhledává na mapě světa světadíly a oceány. Vyjmenovává a vyhledává na mapě Evropy významné státy, města a střediska cestovního ruchu. Popisuje polohu sousedních států a stručně popisuje jejich přírodní tvářnost, zná jejich hlavní města a vyhledává je na mapě. Umí se orientovat na mapě ČR a vyhledat jednotlivé oblasti ČR. Vyhledává významná rekreační a kulturní střediska, chráněné krajinné oblasti a národní parky naší vlasti. Popisuje přírodní podmínky, hospodářství, zemědělství a průmysl ČR. Seznamuje se s hlavním městem ČR a jeho památkami, institucemi a průmyslem. Získává informace o dalších významných městech a vyhledává je na mapě ČR. Seznamuje se s reformami Marie Terezie a Josefa II. Snaží se posoudit změny ve způsobu života v novověku, umí vyložit význam vědy a techniky. Zná některé vynálezy. Svémi slovy charakterizuje společenský, politický a kulturní život českých zemí koncem 19. století, zná některé významné osobnosti. Objasňuje vznik Československé republiky a zná Masaryka a Beneše. Posuzuje život lidí v době okupace, v poválečné době, v období totality a po obnovení demokracie.	<u>Evropa a svět</u> Světadíly a oceány Evropa, její státy a města Sousední státy ČR <i>Objevujeme Evropu</i> <i>Evropa a svět nás zajímá</i> <u>Česká republika</u> Praha Střední Čechy Polabí Severozápadní Čechy Severní Čechy Západní Čechy Jižní Čechy Střední Povltaví Českomoravská vrchovina Severní Morava a Slezsko Valašsko Moravské úvaly Jižní Morava Brno a okolí <u>Z českých dějin</u> Osvícenství Marie Terezie a Josef II. Národní obrození a jeho osobnosti Rozvoj vědy a techniky Rok 1848 Kulturní život 19. století První světová válka Vznik Československé republiky T. G. Masaryk, E. Beneš Druhá světová válka Obnovení republiky Poválečný vývoj <i>Mezilidské vztahy</i>	Přírodověda Český jazyk Přírodověda Matematika	Mapy, PC PT Internetové vyhled. informací PT Řízené rozhovory

Očekávané výstupy	Učivo obsah	Mezipřed. vztahy	Pozn.	
Mluví a diskutuje o nebezpečí návykových látek, hracích automatů a počítačů.	Návykové látky a zdraví		SFG	
Vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy. Odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze. Na příkladu ukáže, proč není možné realizovat všechny chtěné výdaje.	Vlastnictví, rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti Hotovostní a bezhotovostní forma plateb Způsoby placení Banka jako správce peněz Úspory a půjčky		DV	
V modelových situacích vyhodnotí nebezpečná místa v silničním provozu a v hromadné dopravě a určuje vhodný způsob bezpečného chování.	<u>Dopravní výchova</u>			
Upevňuje a používá získané poznatky. Vyhledává další informace.	<u>Opakování</u>		PT	
Pracuje se zeměpisnými a přírodopisnými atlasy.	<i>Rozvoj schopností poznání</i>		Řízené rozhovory	
Účastní se exkurzí, sleduje naučné filmy.	<i>Hodnoty, postoje, praktická etika</i>		PT	

Příprava občanů k obraně státu

Zařazení této oblasti do RVP vychází z Koncepce přípravy občanů k obraně státu schválené usnesením č. 38 vlády České republiky ze dne 16. 1. 2013.

Obsah přípravy občanů k obraně státu je v rámci ŠVP začleněn do vzdělávacích oblastí „Člověk a jeho svět“ následovně:

- ve 4. a 5. ročníku v předmětu Vlastivěda.

Učivo je konkretizováno následovně:

4. ročník - Vlastivěda

Učivo:

Armáda ČR – voják Armády České republiky, uniformy, vojenská technika

- hlavní úkoly Armády ČR

Očekávané výstupy:

- pozná vojáka Armády České republiky a rozliší ho od příslušníka jiného ozbrojeného bezpečnostního nebo záchranného sboru

- uvede hlavní úkoly Armády České republiky

5. ročník - Vlastivěda

Učivo:

Obrana státu a odpovědnost za obranu státu, povinnost podílet se na obraně státu

Ozbrojené síly České republiky

Očekávané výstupy:

- objasní pojem obrana státu a uvede, které subjekty se podílejí na obraně státu
- objasní pojem ozbrojené síly České republiky a uvede, kdo je vrchním velitelem ozbrojených sil ČR
- vysvětlí členění ozbrojených sil České republiky
- uvede příklady použití ozbrojených sil České republiky

Problematiku přípravu občanů na řešení mimořádných situací škola dále řeší v samostatných hodinách ***Příprava na řešení mimořádných situací***, které jsou realizovány následovně:

1. stupeň – v každém ročníku 6 h

V těchto hodinách žáci mimo jiné pracují s následujícími pojmy a orientují se v jejich významech:

4. a 5. ročník

- Armáda České republiky
- Obrana státu
- Ozbrojené síly České republiky
- Vrchní velitel ozbrojených sil České republiky
- Branná povinnost
- Bezpečnost